

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3256/2563

นาย ส.โจทก์ นาย ว.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 352, ป.อ. มาตรา 354, ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.อ. มาตรา 91, ป.พ.พ. มาตรา 1721, ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อศาลตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของ ว. แล้ว จำเลยไม่อาจจัดการมรดกให้เป็นไปทางหนึ่งทางใดตามอำเภอใจได้ แต่จำต้องทำหน้าที่ผู้จัดการมรดกภายใต้กรอบและหลักเกณฑ์ที่ ป.พ.พ. กำหนดไว้ โดยประการสำคัญ จำเลยมีหน้าที่ต้องรวบรวมทรัพย์สินมรดกทั้งหลายของ ว. แล้วนำมาจัดการมรดกโดยทั่วไปและจัดสรรแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิทุกคนให้เป็นไปตามกฎหมายและตามพินัยกรรมของ ว. ซึ่งในการนี้ จำเลยต้องกระทำเพื่อประโยชน์แก่กองมรดกด้วยความสุจริต โปร่งใสและตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผยเพื่อไม่ได้เป็นที่กลางแคลงใจ อันจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกระทบกระทั่งต่อความสัมพันธ์อันดีในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิทุกคน มิฉะนั้น จำเลยอาจต้องรับผิดชอบในทางแพ่งต่อทายาทตามมาตรา 1720 ทั้งหากกระทำการโดยทุจริตเพื่อประโยชน์แก่ตนเองเป็นที่ตั้ง จำเลยก็อาจต้องรับผิดชอบทางอาญาในความผิดฐานยกยอกตาม ป.อ. มาตรา 352 และ 354 ผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้งมีอำนาจและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 ทั้งการจัดการมรดกเป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกที่จะต้องจัดการโดยตนเอง เว้นแต่เข้าข้อยกเว้นให้ผู้จัดการมรดกมอบให้ตัวแทนทำการได้ตามอำนาจที่ให้ไว้ชัดแจ้งหรือโดยปริยายในพินัยกรรม หรือโดยคำสั่งศาล หรือในพฤติการณ์เพื่อประโยชน์แก่กองมรดกตามมาตรา 1723 นอกจากนี้ ผู้จัดการมรดกที่ศาลมีคำสั่งตั้งมิใช่ตัวแทนของทายาท โดยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการมรดกที่มีต่อทายาทเกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้จัดการมรดกจึงอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนตามกฎหมายของทายาทที่จะต้องจัดการมรดกเพื่อประโยชน์แก่ทายาทและกองมรดก โดยทายาทไม่มีอำนาจที่จะสั่งการให้ผู้จัดการมรดกกระทำการใด ๆ ได้ เพียงแต่ผู้จัดการมรดกจะต้องรับผิดชอบต่อทายาทตามมาตรา 1720 โดยกฎหมายให้นำบทบัญญัติบางมาตราในลักษณะตัวแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม และทายาทอยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดกให้อยู่ในขอบอำนาจตามที่พินัยกรรมและกฎหมายกำหนดไว้ รวมทั้งมีอำนาจที่จะขอให้ศาลสั่งถอนผู้จัดการมรดกที่ละเลยไม่ทำตามหน้าที่ เมื่อการจัดการมรดกของ ว. เป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกที่จะต้องกระทำด้วยตนเอง โจทก์ซึ่งเป็นทายาทของ ว. จึงไม่มีอำนาจบังคับจำเลยให้ดำเนินการขายที่ดินพิพาทในรูปแบบของคณะกรรมการขายที่ดินตามมติที่ประชุมทายาทและในทางกลับกัน จำเลยย่อมมีอำนาจเต็มที่จะจัดการมรดกของ ว. ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตหรือต้องได้รับความยินยอมจากโจทก์หรือที่ประชุมทายาทก่อน ว. เจ้ามรดก มิได้กำหนดให้ผู้จัดการมรดกกระทำโดยวิธีการใดเพียงแต่ระบุให้ทายาทรวม 6 คน ได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินคนละส่วนเท่า ๆ กัน ดังนั้น การแบ่งปันทรัพย์สินมรดกจึงต้องดำเนินการไปตามหลักเกณฑ์ที่ มาตรา 1750 กำหนดไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ การแบ่งปันทรัพย์สินมรดกสามารถกระทำได้ 3 วิธี โดยวิธีแรก ให้ทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด วิธีที่สอง ให้ดำเนินการขายทรัพย์สินมรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท และวิธีที่สาม ให้ทายาทตกลงกันด้วยการทำรูปแบบของสัญญาประนีประนอมยอมความตาม

มาตรา 850 และ 852 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อทายาทหรือตัวแทนของทายาทเป็นสำคัญ จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกเลือกวิธีการแบ่งมรดกด้วยการขายที่ดินพิพาทเพื่อเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาทแม้จำเลยจะเป็นทายาทของ ว. ที่มีส่วนในทรัพย์มรดกมากกว่าโจทก์และทายาทคนอื่น แต่เมื่อการประมูลขายที่ดินพิพาทของจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของ ว. เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และมีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางไม่ชอบมาพากลหลายประการ รูปคดีจึงบ่งชี้ว่าจำเลยไม่เพียงจัดการมรดกโดยมิชอบในทางแพ่งเท่านั้น แต่ยังมีเจตนากระทำความผิดทางอาญาด้วยการวางแผนแสวงหาประโยชน์จากที่ดินพิพาทอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยทุจริต ซึ่งความในข้อนี้เห็นได้ชัดจากการที่จำเลยมอบหมายให้ อ. บุตรชายของจำเลยเข้าประมูลซื้อที่ดินพิพาทเพื่อให้เป็นของจำเลย โดยจำเลยไม่ได้นำมูลค่าของที่ดินพิพาท ที่ประมูลซื้อในราคา 8,150,000 บาท มาแบ่งปันแก่ทายาทแต่อย่างใด อีกทั้งจำเลยยังดำเนินการแบ่งแยกที่ดินพิพาทออกเป็นที่ดินแปลงย่อย 4 แปลง แล้วขายที่ดินแปลงคงและแปลงย่อยรวม 5 แปลง ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ว. ให้แก่ ศ. ในราคาสูงถึง 19,000,000 บาท แล้วนำเงินเข้าบัญชีของจำเลย แม้ต่อมาจำเลยได้ถอนเงินจำนวน 9,000,000 บาท นำเข้าฝากในบัญชีกองมรดกของ ว. ก็ตาม แต่เงินอีก 10,000,000 บาท ไม่ใช่เงินส่วนตัวของจำเลยเพราะจำเลยขายที่ดินพิพาทในฐานะผู้จัดการมรดกของ ว. คดีจึงรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยในฐานะที่เป็นผู้จัดการมรดกของ ว. ตามคำสั่งศาลได้ครอบครองและเบียดบังเอาทรัพย์มรดกของ ว. เป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริต จำเลยจึงมีความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ประกอบมาตรา 354 โจทก์บรรยายฟ้องมีสาระสำคัญว่า จำเลยในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาลได้กระทำความผิดหน้าที่ของตนโดยเบียดบังเอาทรัพย์สินของกองมรดกของ ว. ไปเพื่อประโยชน์ของจำเลยหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ซึ่งการเบียดบังเอาที่ดินมรดกไปหรือเบียดบังเอาเงินที่ได้จากการขายที่ดินมรดกไปก็ย่อมถือเป็นความผิดที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยทั้งสิ้น ฟ้องโจทก์บรรยายว่าจำเลยนำแคชเชียร์เช็คค่าซื้อที่ดินไปเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลยจำนวนเงิน 10,000,000 บาท และ 9,000,000 บาท ตามลำดับ โดยเจตนาทุจริต ซึ่งคำฟ้องในลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้จำเลยเข้าใจได้ว่า โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยเบียดบังยักยอกเอาเงินค่าขายที่ดินมรดกไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ชอบ และเมื่อจำเลยได้รับสำเนาคำฟ้องแล้ว จำเลยก็ให้การปฏิเสธว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง อันเป็นการแสดงว่าจำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงข้อต่อสู้ ฟ้องของโจทก์ในส่วนนี้จึงไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 352, 354 และนับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ.48/2559 และคดีหมายเลขดำที่ อ.52/2559 ของศาลแขวงลพบุรี ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธ และแถลงรับว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นลงวันที่ 30 มกราคม 2561 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ประกอบมาตรา 354 จำคุก 1 ปี ยกคำขอนับโทษต่อ โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์และจำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า โจทก์ จำเลย นายสุภัทสร นางสาวจันทนา และนางสาวจิตติมา เป็นบุตรของนายวิฑูรย์กับนางสมพร ระหว่าง

มีชีวิต นายวิฑูรย์มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 12243 เนื้อที่ 4 ไร่ 3 งาน 10 ตารางวา ต่อมาวันที่ 25 พฤษภาคม 2531 นายวิฑูรย์ทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองระบุกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่นางสมพรและบุตรทั้งห้าคน คนละส่วนเท่ากัน กับตั้งนายสมชาย เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ หลังจากนั้นนายวิฑูรย์ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2536 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนายสมชายเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ สำหรับนางสมพร ภริยาของนายวิฑูรย์ได้ทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองฉบับลงวันที่ 7 เมษายน 2543 ระบุกทรัพย์สินทั้งหมดของนางสมพรให้แก่จำเลยเพียงผู้เดียว กับตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนางสมพร หลังจากนั้นนางสมพรถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2546 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนางสมพร ต่อมาจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ถอนนายสมชายออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ และขอให้ตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์แทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555 ถอนนายสมชายออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ และตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ หลังจากจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์แล้ว เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2555 จำเลยได้ดำเนินการเปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 12243 จากชื่อนายวิฑูรย์เป็นชื่อจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ และเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2556 จำเลยขอแบ่งแยกที่ดินพิพาทออกเป็นที่ดินแปลงย่อยอีก 4 แปลง คือที่ดินโฉนดเลขที่ 88421 ถึง 88424 ต่อมาวันที่ 6 มิถุนายน 2559 จำเลยขายที่ดินพิพาทรวม 5 แปลงดังกล่าว ให้แก่นายศิริชัย ในราคา 19,000,000 บาท จำเลยนำเช็คทั้งสองฉบับเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลย จากนั้นวันที่ 27 มิถุนายน 2559 จำเลยถอนเงิน 9,000,000 บาท ไปฝากเข้าบัญชีธนาคารที่มีชื่อจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ จำเลยรับอาสาเข้ามาทำหน้าที่ผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์แทนนายสมชายซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกคนเดิม โดยไม่มีผู้ใดบังคับบัญชาและไม่มีทายาทผู้ใดคัดค้าน ประกอบกับทรัพย์มรดกของนายวิฑูรย์ที่ตกทอดแก่ทายาทคนละส่วนเท่า ๆ กัน มีเป็นจำนวนมากทั้งที่ดินหลายแปลงและสังหาริมทรัพย์ประเภทต่าง ๆ หลายรายการ กรณีจึงนับว่าจำเลยอุทิศตนและมีความเสียสละที่จะจัดการแบ่งปันทรัพย์มรดกที่มีมูลค่าสูงของนายวิฑูรย์ให้แก่ทายาททั้งหลายทั้ง ๆ ที่จำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จตอบแทนจากกองมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1721 อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์แล้ว จำเลยไม่อาจจัดการมรดกให้เป็นไปในทางหนึ่งทางใดตามอำเภอใจได้ แต่จำต้องทำหน้าที่ผู้จัดการมรดกภายใต้กรอบและหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ โดยประการสำคัญ จำเลยมีหน้าที่ต้องรวบรวมทรัพย์มรดกทั้งหลายของนายวิฑูรย์แล้วนำมาจัดการมรดกโดยทั่วไปและจัดสรรแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิทุกคนให้เป็นไปตามกฎหมายและตามพินัยกรรมของนายวิฑูรย์ ซึ่งในการนี้ จำเลยต้องกระทำเพื่อประโยชน์แก่กองมรดกด้วยความสุจริต โปร่งใสและตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผยเพื่อไม่ได้เป็นที่คลางแคลงใจ อันจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง กระทบกระแทกต่อความสัมพันธ์อันดีงามในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิทุกคน มิฉะนั้น จำเลยอาจต้องรับผิดชอบในทางแพ่งต่อทายาทตามมาตรา 1720 ทั้งหากกระทำการโดยทุจริตเพื่อประโยชน์แก่ตนเองเป็นที่ตั้ง จำเลยก็อาจต้องรับผิดชอบทางอาญาในความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 และ 354 ปัญหาว่าจำเลยมีอำนาจจัดการมรดกของนายวิฑูรย์ได้เพียงใด ในประเด็นนี้ แม้ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่า ก่อนที่จำเลยจะเข้ารับหน้าที่เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ตามคำสั่งศาลเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555 โจทก์กับทายาทอื่นและนายสมชายซึ่ง

เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์คนเดิมได้เคยร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน และมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการขายที่ดินมรดกของนายวิฑูรย์จำนวน 3 คน กับให้คณะกรรมการขายที่ดินดังกล่าวมีอำนาจกำหนดวิธีการขายที่ดินก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่าผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้งมีอำนาจและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 ทั้งการจัดการมรดกตามบทบัญญัติของกฎหมายเป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกที่จะต้องจัดการโดยตนเอง เว้นแต่กรณีเข้าช้อยกเว้นให้ผู้จัดการมรดกมอบให้ตัวแทนทำการได้ตามอำนาจที่ให้ไว้ชัดแจ้งหรือโดยปริยายในพินัยกรรม หรือโดยคำสั่งศาลหรือในพฤติการณ์เพื่อประโยชน์แก่กองมรดกตามมาตรา 1723 ซึ่งในคดีนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงให้จำเลยที่เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ต้องมอบหมายให้ผู้อื่นจัดการมรดกแทนจำเลยแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้จัดการมรดกที่ศาลมีคำสั่งตั้งมิใช่ตัวแทนของทายาท โดยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการมรดกที่มีต่อทายาทเกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้จัดการมรดกจึงอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนตามกฎหมายของทายาทที่จะต้องจัดการมรดกเพื่อประโยชน์แก่ทายาทและกองมรดก โดยทายาทไม่มีอำนาจที่จะสั่งการให้ผู้จัดการมรดกกระทำการใด ๆ ได้ เพียงแต่ผู้จัดการมรดกจะต้องรับผิดชอบต่อทายาทตามมาตรา 1720 โดยกฎหมายให้นำบทบัญญัติบางมาตราในลักษณะตัวแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม และทายาทอยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดกให้อยู่ในขอบอำนาจตามที่พินัยกรรมและกฎหมายกำหนดไว้ รวมทั้งมีอำนาจที่จะขอให้ศาลสั่งถอนผู้จัดการมรดกที่ละเลยไม่ทำการตามหน้าที่ ส่วนมาตรา 1726, 1727 วรรคสอง 1729, 1731 และ 1732 เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลเป็นผู้ดูแลให้ผู้จัดการมรดกปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้การจัดการมรดกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อการจัดการมรดกของนายวิฑูรย์เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกที่จะต้องกระทำโดยตนเอง โจทก์ซึ่งเป็นทายาทของนายวิฑูรย์จึงไม่มีอำนาจบังคับจำเลยให้ดำเนินการขายที่ดินพิพาทในรูปแบบของคณะกรรมการขายที่ดินตามมติที่ประชุมทายาทดังที่โจทก์นำสืบได้ และในทางกลับกัน จำเลยย่อมมีอำนาจเต็มที่จะจัดการมรดกของนายวิฑูรย์ได้โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตหรือต้องได้รับความยินยอมจากโจทก์หรือที่ประชุมทายาทก่อนตามที่จำเลยฎีกา ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า จำเลยจัดการมรดกของนายวิฑูรย์โดยชอบหรือโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ประการใด เห็นว่า จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์มีหน้าที่ที่จะต้องจัดการมรดกโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทายาทและกองมรดกเป็นสำคัญ ทั้งมีหน้าที่จัดสรรแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิทุกคนให้เป็นไปตามกฎหมายและตามพินัยกรรมของนายวิฑูรย์ ซึ่งการแบ่งปันทรัพย์มรดกอันเป็นที่ดินในคดีนี้ นายวิฑูรย์ เจ้ามรดก มิได้กำหนดให้ผู้จัดการมรดกกระทำโดยวิธีการใด เพียงแต่ระบุให้ทายาทรวม 6 คน ได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินคนละส่วนเท่า ๆ กัน ดังนั้น การแบ่งปันทรัพย์มรดกจึงต้องดำเนินการไปตามหลักเกณฑ์ที่ มาตรา 1750 กำหนดไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ การแบ่งปันทรัพย์มรดกสามารถกระทำได้ 3 วิธี โดยวิธีแรก ให้ทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัดส่วน วิธีที่สอง ให้ดำเนินการขายทรัพย์มรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท และวิธีที่สาม ให้ทายาทตกลงกันด้วยการทำรูปแบบของสัญญาประนีประนอมยอมความตามมาตรา 850 และ 852 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อทายาทหรือตัวแทนของทายาทเป็นสำคัญ สำหรับการแบ่งปันที่ดินพิพาทตามฟ้อง จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกได้เลือกวิธีการแบ่งมรดกด้วยการขายที่ดินพิพาทเพื่อเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท โดยการขายที่ดินพิพาทดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการนำออกขายโดยประมูลราคา

กันเองก็ดี หรือนำออกขายทอดตลาดให้แก่บุคคลภายนอกก็ดี ล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการมรดกซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของจำเลยผู้เป็นผู้จัดการมรดกที่สามารถกระทำได้เองดังที่จำเลยฎีกา แม้จำเลยจะเป็นทายาทของนายวิฑูรย์ที่มีส่วนในทรัพย์สินมรดกของนายวิฑูรย์มากกว่าโจทก์และทายาทคนอื่น แต่เมื่อการประมูลขายที่ดินพิพาทของจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และมีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางไม่ชอบมาพากลหลายประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รูปคดีจึงบ่งชี้ว่าจำเลยไม่เพียงจัดการมรดกโดยมิชอบในทางแพ่งเท่านั้น แต่ยังมีเจตนากระทำความผิดทางอาญาด้วยการวางแผนแสวงหาประโยชน์จากที่ดินพิพาทอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยทุจริต ซึ่งความในข้อนี้เห็นได้ชัดจากการที่จำเลยมอบหมายให้นายอานันท์บุตรชายของจำเลยเข้าประมูลซื้อที่ดินพิพาทเพื่อให้เป็นของจำเลย โดยจำเลยไม่ได้นำมูลค่าของที่ดินพิพาท ที่ประมูลซื้อในราคา 8,150,000 บาท มาแบ่งปันแก่ทายาทแต่อย่างใด อีกทั้งจำเลยยังดำเนินการแบ่งแยกที่ดินพิพาทออกเป็นที่ดินแปลงย่อย 4 แปลง แล้วขายที่ดินแปลงคงและแปลงย่อยรวม 5 แปลง ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ให้แก่นายศิริชัยในราคาสูงถึง 19,000,000 บาท เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2559 โดยจำเลยนำแคชเชียร์เช็ค 2 ฉบับ ที่นายศิริชัยส่งจ่ายจำนวน 19,000,000 บาท ฝากเข้าในบัญชีเงินฝากส่วนตัวของจำเลยในวันดังกล่าวทันที แม้ต่อมาวันที่ 27 มิถุนายน 2559 จำเลยได้ถอนเงินจำนวน 9,000,000 บาท (เกินกว่าราคาประมูล 8,150,000 บาท) ออกจากบัญชีเงินฝากส่วนตัวของจำเลยที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาศาลากลางจังหวัดลพบุรี แล้วนำเงินเข้าฝากในบัญชีของมรดกของนายวิฑูรย์ที่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาบิกซีลบุรีก็ตาม แต่เงินอีก 10,000,000 บาท จำเลยยังคงฝากไว้ในบัญชีส่วนตัวของจำเลย ทั้ง ๆ ที่เงินจำนวน 19,000,000 บาท เป็นเงินที่ได้มาจากการขายที่ดินพิพาทที่จำเลยต้องแจกแจงแก่ทายาทอย่างละเอียดและต้องนำเข้าบัญชีของมรดกทั้งหมดเสียก่อนแล้วจึงจะแบ่งปันให้แก่ทายาททุกคนตามส่วนของแต่ละคน เงินจำนวน 10,000,000 บาท จึงไม่ใช่เงินส่วนตัวของจำเลยเพียงคนเดียวดังที่จำเลยอ้างในฎีกาเพราะจำเลยขายที่ดินพิพาทในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ ไม่ได้ขายในฐานะส่วนตัว เมื่อข้อนำสืบของโจทก์มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงสอดคล้องต้องกันสมเหตุสมผลเป็นที่น่าเชื่อถือ ประกอบกับจำเลยไม่ได้สืบพยานหักล้างให้เห็นเป็นอย่างอื่น คดีจึงรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยในฐานะที่เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิฑูรย์ตามคำสั่งศาลได้ครอบครองและเบียดบังเอาทรัพย์สินมรดกของนายวิฑูรย์เป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริต จำเลยจึงมีความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ประกอบมาตรา 354 ตามฟ้องโจทก์ ส่วนที่โจทก์ฎีกาว่า จำเลยนำแคชเชียร์เช็ค 2 ฉบับ ฉบับละ 10,000,000 บาท และ 9,000,000 บาท ที่นายศิริชัยส่งจ่ายให้แก่จำเลยไปเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวของจำเลยเป็น 2 บัญชี แยกจากกัน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิด 2 กรรมนั้น เห็นว่า การที่จำเลยนำแคชเชียร์เช็ค 2 ฉบับ ที่ได้มาจากการขายที่ดินพิพาทไปเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวของจำเลย 2 บัญชี เป็นกรณีที่จำเลยมีเจตนาประการเดียวที่จะนำเงินทั้งสองจำนวนไปแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต จึงเป็นการกระทำความผิดเพียงกรรมเดียว ส่วนข้อที่จำเลยฎีกาว่า โจทก์บรรยายฟ้องประสงค์ให้ลงโทษจำเลยในฐานะยักยอกที่ดินมรดก โดยไม่ได้ประสงค์ให้ลงโทษฐานยักยอกเงินค่าขายที่ดินมรดกให้แก่นายศิริชัย ศาลจึงไม่มีอำนาจลงโทษจำเลยในฐานะยักยอกเงินค่าขายที่ดินมรดกได้นั้น เห็นว่า คดีนี้ โจทก์บรรยายฟ้องมีสาระสำคัญว่า จำเลยในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาลได้กระทำความผิดหน้าที่ของตนโดยเบียดบังเอาทรัพย์สินของมรดกของนายวิฑูรย์ไปเพื่อประโยชน์ของจำเลยหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ซึ่งการเบียดบังเอาทรัพย์สิน

ของกองมรดกดังกล่าวไปนั้น ไม่ว่าทางพิจารณาจะรับฟังได้ว่าเป็นการเบียดบังเอาที่ดินมรดกไป หรือเบียดบังเอาเงินที่ได้จากการขายที่ดินมรดกไปก็ย่อมถือเป็นความผิดที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ จำเลยทั้งสี่ ที่จำเลยฎีกาต่อไปว่า ฟ้องโจทก์ที่กล่าวหาว่าจำเลยเบียดบังเอาเงินที่ได้จากการขาย ที่ดินมรดกไปเป็นฟ้องเคลือบคลุมนั้น เห็นว่า ฟ้องโจทก์บรรยายว่าจำเลยนำแคชเชียร์เช็คค่าซื้อ ที่ดินมรดกไปเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลยจำนวนเงิน 10,000,000 บาท และ 9,000,000 บาท ตามลำดับ โดยเจตนาทุจริต ซึ่งคำฟ้องในลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้จำเลยเข้าใจได้ว่า โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยเบียดบังยกยอกเอาเงินค่าขายที่ดินมรดกไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ และเมื่อ จำเลยได้รับสำเนาคำฟ้องแล้ว จำเลยก็ให้การปฏิเสธว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง อัน เป็นการแสดงว่าจำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงข้อต่อสู้ ฟ้องของโจทก์ในส่วนนี้จึงไม่เป็นฟ้อง เคลือบคลุมดังที่จำเลยอ้างและกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยในประเด็นปลีกย่อยอื่น เพราะ ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกา ไม่เห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น อนึ่ง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2560 มี พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560 ใช้บังคับ โดยมาตรา 4 ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา 352 วรรคหนึ่ง และมาตรา 354 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และ ให้ใช้อัตราโทษใหม่แทน แต่อัตราโทษที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณแก่จำเลย จึงให้ใช้อัตราโทษที่ใช้บังคับ ขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย พิพากษากลับเป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 (เดิม) ประกอบมาตรา 354 (เดิม) จำคุก 1 ปี ให้ปรับจำเลย 10,000 บาท จำเลยไม่เคย ได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ยกคำขอนับ โทษต่อ

องค์คณะ

ภานุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ · ภาวนา สุคันธวิช · วินัย เรืองศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3256/2563>